

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie sędziego Sądu Rejonowego w G. X.Y.
obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334 i 1907, zwanej dalej „u.s.p.”)
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 2 kwietnia 2025 r.
wniosku zawartego w postanowieniu Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w K. z dnia 11 marca 2025 r. sygn. akt [...]
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi dyscyplinarnemu
na podstawie art. 36 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.

postanowił:

sprawę dyscyplinarną obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w G. X.Y., oznaczoną sygn. akt [...], przekazać do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w G.

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w K. postanowieniem z dnia 11 marca 2025 r. sygn. akt [...] wystąpił, na podstawie art. 36 k.p.k., o przekazanie sprawy dyscyplinarnej obwinionego sędziego Sądu Rejonowego w G. X.Y. do

rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względów praktycznych związanych z ekonomią procesową.

Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w K. wskazał, że spośród ośmiuawnioskowanych świadków, których należy przesłuchać na rozprawie, pięciu świadków zamieszkuje na terenie apelacji [...], jeden świadek mieszka w P., zaś dwóch zamieszkuje w pobliżu Sądu Apelacyjnego w K.. Przyjazd sędziów z G. do K., biorąc pod uwagę odległość i połączenia komunikacyjne, oznacza aż dwudniową nieobecność w pracy, natomiast sędzia zamieszkujący w P. w ciągu jednego dnia będzie miał możliwość dojechać i złożyć zeznania, czy to przed sądem w K., czy to przed sądem w G. Z kolei jeden z dwóch świadków – sędziów zamieszkujących na terenie apelacji katowickiej, obecnie jest sędzią w stanie spoczynku, a zatem jego dojazd do sądu w G. nie będzie łączył się z nieobecnością w pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 36 k.p.k. „Sąd wyższego rzędu nad sądem właściwym może przekazać sprawę innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli większość osób, które należy wezwać na rozprawę, zamieszkuje blisko tego sądu, a z dala od sądu właściwego”. Przepis ten na mocy odesłania zawartego w art. 128 u.s.p. ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przeciwko sędziemu sądu powszechnego, co powoduje, że Sądem właściwym do rozpoznania wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że właściwość delegacyjna przewidziana w art. 36 k.p.k., jako odstępstwo od ogólnych zasad właściwości miejscowej, powinna być stosowana wtedy, gdy przemawiają za tym względy ekonomii procesowej i potrzeba efektywnego zmniejszenia społecznych kosztów wymiaru sprawiedliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 1975 r. sygn. akt III KO 23/75). Przy ocenie kwestii związanych

z ekonomią procesową brane są pod uwagę zachodzące w rzeczywistości różnice w stopniu trudności dotarcia do tych sądów, także ze względu na istniejące połączenia komunikacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1981 r. sygn. akt IV KO 43/81).

Jak wynika z treści wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w G. z dnia 9 października 2024 r., w sprawie dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w G. X.Y. ma zostać przesłuchanych ośmioro świadków, z których pięciu zamieszkuje na obszarze właściwości Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w G.. Zatem przesłanka przekazania sprawy do rozpoznania temu Sądowi, wymieniona w treści art. 36 k.p.k., została zrealizowana.

Dodatkowo należy wskazać, że odpowiednie stosowanie art. 36 k.p.k. w sędziowskim postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie odesłania zawartego w art. 128 u.s.p. powinno uwzględniać również specyfikę tego postępowania, związaną z zaistniałym danej sprawie układem procesowym. Nierzadko bowiem zdarza się, że charakter przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu oraz związek tego przewinienia z wykonywaniem obowiązków służbowych sędziego, powoduje, że w określonym układzie procesowym większość świadków podlegających wezwaniu na rozprawę może wykonywać obowiązki sędziowskie, zwłaszcza te o charakterze orzeczniczym. W takich sytuacjach rozważanie zaistnienia przesłanki z art. 36 k.p.k. powinno uwzględniać również potrzebę efektywnego zmniejszenia kosztów ponoszonych przez wymiar sprawiedliwości, a do takich kosztów należą niewątpliwie ujemne następstwa nieobecności sędziego w pracy w sytuacji, w której tego typu absencja będzie wpływała na tok postępowania w sprawach przekazanych do jego referatu. Również i tego rodzaju koszty należy minimalizować, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w K., wskazując, że przytłaczająca większość sędziów występujących w niniejszej sprawie w charakterze świadków wykonuje czynności orzecnicze w sądach położonych na obszarze apelacji gdańskiej. Wszak użyte w treści art. 36 k.p.k. określenie „jeżeli większość osób, które należy wezwać na rozprawę, zamieszkuje blisko tego sądu, a z dala od sądu właściwego” ma nie tylko swój

wymiar określony literalną wykładnią tego przepisu, ale także i wymiar celowościowy, wynikający z sensu całej tej regulacji. Jakkolwiek przy ocenie przesłanek zawartych w powołanym unormowaniu należy przede wszystkim mieć wzgląd na kwestie logistyczne związane z organizacją przyszłej rozprawy i zminimalizowanie dolegliwości związanych z udziałem w niej osób wezwanych w charakterze świadka, to nie można również tracić z pola widzenia szerszego celu, jaki ma powołana regulacja, a jaką jest sprawność i efektywność działania sądownictwa jako organizacji zapewniającej realizację prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Trudno bowiem uznać za racjonalne, aby wartość, jaką jest sprawność postępowania w określonej sprawie, powodowała skutek w postaci opóźnień w rozpoznawaniu innych spraw – a taka sytuacja może zaistnieć w przypadku zeznawania w charakterze świadków sędziów pełniących czynną służbę. Również i wzgląd na powyższą okoliczność, w realiach niniejszej sprawy (w której wszyscy świadkowie są sędziami), uzasadnia jej przekazanie do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w G..

Z przedstawionych wyżej powodów Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]